

Obsah

Úvod	11
Cíle metodiky	13
I. RÁMCE ZÍSKÁVÁNÍ, DRŽENÍ A POSKYTOVÁNÍ ROSTLINNÉHO MATERIÁLU	15
I.1 Biologická rozmanitost a její ochrana	16
I.1.a Úmluva o biologické rozmanitosti	16
I.1.b Globální strategie pro ochranu rostlin 2011–2020	17
I.1.c Evropská strategie ochrany rostlin	18
I.1.d Mezinárodní svaz ochrany přírody	19
I.2 Přístup ke genetickým zdrojům a sdílení přínosů (Nagojský protokol)	21
I.2.a Využívání genetických zdrojů ve sbírkách rostlin	23
I.2.b Získání rostlin podle pravidel Nagojského protokolu	25
I.3 Genetické zdroje rostlin pro zemědělství a výživu	30
I.3.a Evropský program spolupráce pro genetické zdroje rostlin	32
I.3.b Rostlinný genetický materiál pro zemědělství a výživu v ČR	33
I.3.c Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů	35
I.3.d Standardní dohoda o poskytování genetických zdrojů – SMTA	37
I.3.e Plané příbuzné druhy plodin (Crop Wild Relatives – CWR)	39
I.3.f Konzervace <i>on farm</i>	41
I.3.g Databáze genetických zdrojů	43
I.3.h Integrovaný systém evropských genových bank (AEGIS-MoU)	45
I.3.i Špicberské globální úložiště semen	46
I.3.j Millennium Seed Bank Partnership	47
I.4 CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin	51
I.4.a Vědecké instituce, záchranná centra CITES	54
I.4.b Nakládání, dovoz a vývoz CITES druhů	55
I.5 Zvláště chráněné druhy domácí květeny	59
I.5.a Bernská úmluva	59
I.5.b Směrnice o stanovištích	60
I.5.c Druhová ochrana rostlin v České republice	60
Zvláště chráněné rostliny	61
I.6 Ochrana dřevin	64
I.7 Obecná ochrana krajiny a chráněná území	66
I.7.a Zvláště chráněná území	67
I.7.b Natura 2000	70
I.8 Povolování výjimek ze zákazů druhové a územní ochrany	71

I.8.a	Kompetence příslušných orgánů ochrany přírody a krajiny	71
I.8.b	Doporučené náležitosti žádosti o udělení výjimky pro odběr zvláště chráněného druhu z přírody.	74
I.9	Neoprávněné nakládání s planě rostoucími rostlinami	75
I.9.a	Prokázání původu	75
I.6.b	Postihy související s porušením pravidel podle zákona č. 114/1992 Sb.	77
I.10	Rostliny se zákonem omezenou možností pěstování	80
I.10.a	Invazní rostliny	80
I.10.b	Geneticky modifikované organismy – GMO	84
I.10.c	Omamné a jedovaté rostliny	87
I.11	Rostlinolékařské aspekty získávání, držení a poskytování rostlin	90
I.11.a	Registrace a rostlinolékařské pasy (RL pasy)	93
I.11.b	Rostlinolékařská osvědčení	98
I.11.c	Izolační zařízení	100
I.11.d	Nakládání s přípravky na ochranu rostlin	102
I.12	Regulace pěstování kulturních rostlin	111
1.5.a	Šlechtění rostlin a odrůdové právo	111
1.5.b	Legislativa upravující kvalitu osiva a sadby	113
SOUHRN		
	Jak uskutečnit dovoz rostlin ze zahraničních služebních cest či nákupu rostlin v zahraničí mimo prostor volného pohybu zboží EU?	119
II.	BOTANICKÉ ZAHRADY, EVIDENCE, PĚSTOVÁNÍ A MNOŽENÍ ROSTLIN V EX SITU PODMÍNKÁCH	125
II.1	Organizace činnosti sítí botanických zahrad na celosvětové úrovni	126
II.1.a	Akreditace botanických zahrad – BGCI	129
II.1.b	Akreditace arboret a botanických zahrad – ArbNet.	130
II.1.c	Evropské konsorcium botanických zahrad	132
II.1.d	<i>Index Plantarum</i>	133
II.1.e	<i>Index Seminum</i>	133
II.1.f	International Plant Exchange Network (IPEN).	134
II.2	Botanické zahrady v ČR.	136
II.2.a	Unie botanických zahrad ČR.	137
II.2.b	Návrh zákona o botanických zahradách	142
II.3	Evidence rostlin v botanických zahradách	143
II.3.a	Identifikace podle jmenosloví	143
II.3.b	Historické systémy evidence rostlin	147
II.3.c	Sběrové číslo	149
II.3.d	Trvalá evidence	149
II.3.e	Popisná data a klasifikátory	151

II.3.f Databáze rostlin botanických zahrad	152
II.3.g UBZ ČR – Florius.cz	152
II.3.h Označování rostlin v expozicích a kultivačních prostorách	153
II.3.i Expozice botanických zahrad	155
II.3.j Botanické zahrady a změna klimatu	158
II.4. Možnosti <i>ex situ</i> ochrany genofondu v podmínkách zahrad, parků	
a botanických zahrad	160
II.4.a. Výběr vhodné metody ochrany rostlin	160
II.4.b Sbírký rostlin jako sbírky muzejní a památková ochrana	169
II.4.c Národní sbírky rostlin	171
II.4.d Historické zahrady a zámecké parky, jedna z možností <i>quasi in situ</i> ochrany	172
II.4.e Záchranné pěstování v soukromých zahradách	173
II.4.f Ochrana <i>in garden</i> v botanických zahradách	176
II.4.h Sbírký botanických zahrad	186
II.4.e Poskytování genofondu botanických zahrad	188
II.5 Pěstování divoce rostoucích taxonů z volné přírody v <i>ex situ</i> podmínkách	
botanických zahrad	194
II.5.a Metodika IUCN pro <i>ex situ</i> ochranu	196
II.5.b Realizace <i>ex situ</i> ochrany v botanických zahradách	200
II.5.c Jak ovlivňuje <i>ex situ</i> pěstování rostliny v botanických zahradách	201
II.5.d Pěstování <i>ex situ</i> ohrožených druhů rostlin v botanických zahradách pro potřeby uchování genofondu (ochranářská kultivace)	203
II.5.e Pěstování <i>in garden</i> ohrožených druhů rostlin pro účely plnění dalších úloh botanických zahrad	205
II.5.e Informace o nárocích ohrožených druhů pro potřeby pěstování a rozmnožování	206
II.6 Zájmové druhy pro <i>ex situ</i> konzervaci v českých botanických zahradách ...	211
II.6.a Červené seznamy	211
II.6.b Zájmové druhy	212
III. EKONOMICKÉ ASPEKTY BOTANICKÝCH ZAHRAD A PERSONÁLNÍ	
ZABEZPEČENÍ JEJICH ČINNOSTI	216
III. 1 Ekonomický přínos botanických zahrad	218
III. 2 Financování <i>ex situ</i> ochrany v botanických zahradách	220
IV. POPIS UPLATNĚNÍ CERTIFIKOVANÉ METODIKY	221
V. ZÁVĚR	223
VI. PODĚKOVÁNÍ	225

VII. SEZNAM POUŽITÉ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURY	226
Přílohy	236
Vzor 1	
Ukázková žádost o sběr chráněných druhů rostlin	236
Vzor 2	
Ukázkový text MTA.	238
Vzor 3	
Předávací protokol pro výměnu mezi botanickými zahradami.	240
Příloha 1	
Seznam plodin podle přílohy 1 FAO	242
Příloha 2	
Druhový seznam pěstovaných rostlin podle Vyhlášky č. 378/2010 Sb.	244
Příloha 3	
Seznam účastníků NPR	249
Příloha 4	
Invazní druhy cévnatých rostlin zařazené na unijní seznam invazních nepůvodních druhů	250
Seznam a popis invazních druhů unijního seznamu	251
Příloha 5	
Seznam rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, pro jejichž přemísťování v rámci území Unie je vyžadován rostlinolékařský pas	251
Příloha 6	
Karanténní škodlivé organismy pro EU a škodlivé organismy podléhající mimořádným rostlinolékařským opatřením EU.	252
Příloha 7	
Rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, které je zakázáno dovážet a přemísťovat na území Evropské unie.	253
Příloha 8	
Způsob získání způsobilosti pro nakládání s přípravky	256
Příloha 9	
Taxony rostlin chráněné podle směrnice o stanovištích	258
Příloha 10	
Taxony rostlin uvedené v Bernské úmluvě	262
Příloha 11	
Abecední seznam taxonů rostlin chráněných dle Vyhlášky 395/1992 + novelizace 175/2006.	267
Příloha 12	
Stanovištní okruhy používané v zahradní architektuře	271

